

Một Số Biện Pháp Rèn Tính Mạnh Dạn, Tự Tin Cho Học Sinh Lớp 2**1. Cơ sở lý luận:**

Tự tin là tin vào chính bản thân mình, tin vào chính giá trị, những phẩm chất tốt đẹp đang tồn tại bên trong con người mình, tin vào những thành công, những thành quả mà mình đã đạt được trong quá khứ để vững bước đón nhận những thử thách mới trong tương lai; tin vào tài năng của mình, những ước mơ tốt đẹp mà mình theo đuổi và tin rằng dù có phải thất bại đi chăng nữa, mình vẫn có thể thực hiện được nó ở những lần sau. Tự tin trái ngược với sự nhút nhát, rụt rè, thiếu niềm tin vào bản thân và lo sợ phải thất bại, không dám theo đuổi ước mơ.

Sự tự tin trong cuộc sống có thể được biểu hiện ở những việc làm nhỏ nhất như tự tin thuyết trình bài học trước lớp, tự tin đóng góp phát biểu ý kiến của mình cho tập thể lớp; cho đến những việc làm lớn hơn như công bố phát minh của một nhà khoa học hay một nhà văn cho ra đời tác phẩm của mình trước công chúng, và còn rất nhiều biểu hiện của sự tự tin trong cuộc sống mà chúng ta không thể kể hết.

Mạnh dạn là không rụt rè, sợ sệt, dám làm những việc mà người khác thường e ngại. Có sự tự tin chúng ta sẽ mạnh dạn hơn trong mọi hoạt động. Sự tự tin và mạnh dạn có vai trò rất quan trọng đối với mỗi con người nói chung và học sinh nói riêng. Đối với cuộc sống của con người, sự tự tin, mạnh dạn giúp ta nhanh chóng thực hiện tốt những mong muốn của mình, có khả năng sống, làm việc, hoà nhập nhanh chóng với cộng đồng.

Tự tin là một đức tính chỉ có thể có được nhờ vào việc rèn luyện và học hỏi. Tự tin giúp cho con người cũng như học sinh vượt qua mọi khó khăn thử thách trong trường học và cuộc sống, có được điều này học sinh sẽ tin ở năng lực bản thân và luôn hy vọng được mục tiêu của mình, luôn thích thú thử nghiệm những điều mới mẻ và chính những trải nghiệm mới giúp các em học tập tốt hơn, đặc biệt là có những kinh nghiệm, những kỉ niệm khó quên sẽ giúp ích cho các em trong bước đường tương lai phía trước.

Tự tin cũng có nghĩa là học sinh thấy thoải mái hơn với chính mình và có nhiều điều thú vị muốn chia sẻ. Sự tự tin giúp các em tương tác với nhiều người

xung quanh, với bạn bè và dễ dàng xây dựng được những mối quan hệ mới, điều này cực kì quan trọng trong thế giới hiện đại, khi mà tình bạn, sự hợp tác, gắn bó không chỉ bó gọn trong khuôn khổ một tỉnh hay một quốc gia. Tự tin sẽ giúp các em thành công trong mọi hoàn cảnh. Đó là một trong những kĩ năng sống rất cần thiết cho mỗi học sinh.

Ở cấp độ vĩ mô, mục tiêu dạy học hiện nay là sự cụ thể hóa mục tiêu giáo dục nói chung, chú trọng dạy chữ, dạy người và hướng nghiệp. Đi vào cụ thể, nhấn mạnh ba mục tiêu chính sau:

- Thứ nhất, trang bị những kiến thức phổ thông, cơ bản, hiện đại, có tính hệ thống về ngôn ngữ và các bộ môn khoa học xã hội và khoa học tự nhiên – phù hợp với trình độ phát triển của lứa tuổi và yêu cầu đào tạo nhân lực trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

- Thứ hai, hình thành và phát triển ở học sinh các năng lực sử dụng, tiếp nhận văn bản, cảm thụ thẩm mỹ, phương pháp học tập tư duy, đặc biệt là phương pháp tự học, năng lực ứng dụng những điều đã học vào cuộc sống.

- Thứ ba, bồi dưỡng cho học sinh ý chí tự lập, tự cường, lý tưởng xã hội chủ nghĩa, tinh thần dân chủ nhân văn, giáo dục cho học sinh trách nhiệm công dân, tinh thần hữu nghị hợp tác quốc tế, ý thức tôn trọng và phát huy các giá trị văn hóa của dân tộc và nhân loại.

Để đạt được những điều trên Bộ Giáo dục và Đào tạo đã thường xuyên có công văn chỉ đạo và tập huấn cho giáo viên đổi mới phương pháp dạy học cho phù hợp với thời đại. Đổi mới phương pháp dạy học trong chương trình giáo dục phổ thông nói chung và giáo dục Tiểu học nói riêng là vấn đề được đặt ra và thực hiện từ nhiều năm nay. Để thực hiện vấn đề này, đã có nhiều hình thức và biện pháp dạy học được triển khai như: Dạy học nêu vấn đề, tổ chức các hoạt động dạy học nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh, ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học...

Những biện pháp và hình thức đó, trong quá trình thực hiện, đã góp phần thúc đẩy đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao hiệu quả giảng dạy của giáo viên và chất lượng học tập của học sinh. Tuy nhiên với các em học sinh dân tộc miền núi các em thường ít nói, e dè và dễ xấu hổ, các em thường thiếu những

hoài bão ước mơ cần thiết, cho nên những tác động ngoại cảnh dễ làm cho các em này bỏ học. Khi một em có ý định bỏ học thường rủ thêm một số em khác bỏ theo. Nhà trường và chính quyền đã đưa ra nhiều biện pháp để cải thiện vấn đề trên nhưng sự thay đổi là chưa đáng kể. Các em cần có định hướng cho chính mình, tin vào bản thân hơn, tránh những tác động xấu bên ngoài. Một trong những vấn đề này là rèn luyện hơn nữa cho học sinh sự tự tin vào chính bản thân mình và mạnh dạn hơn trong cuộc sống, kiên định với những mơ ước của bản thân. Vì vậy để nâng cao hơn nữa chất lượng dạy học, bên cạnh các biện pháp, hình thức dạy học thì việc rèn luyện các em kỹ năng sống, sự mạnh dạn, sự tự tin là một việc hết sức quan trọng.

2. Cơ sở thực tiễn:

Như chúng ta đã biết kỹ năng sống của học sinh là một trong những vấn đề được toàn ngành Giáo dục nói chung và bậc Tiểu học nói riêng quan tâm đến. Có nhiều quan niệm về kỹ năng sống. Nhưng theo tôi kỹ năng sống đơn giản là tất cả những điều cần thiết chúng ta phải biết để có thể thích ứng với những thay đổi diễn ra hằng ngày. Kỹ năng sống được hình thành theo một quá trình, hình thành một cách tự nhiên qua những va chạm, những trải nghiệm trong cuộc sống và qua giáo dục mà có. Có nhiều nhóm kỹ năng sống như: nhóm kỹ năng nhận thức, nhóm kỹ năng xã hội và nhóm kỹ năng quản lý bản thân... Dù là kỹ năng nào cũng đều rất quan trọng và cần thiết với mỗi con người. Tuy nhiên để học sinh có thể học tập đạt hiệu quả cao nhất, đáp ứng yêu cầu đòi hỏi của xã hội đòi hỏi học sinh phải có kỹ năng mạnh dạn, tự tin trước mọi người, trước công việc.

Nhiều năm nay Bộ Giáo dục - Đào tạo chủ trương dạy kỹ năng sống là một trong những tiêu chí đánh giá "Trường học thân thiện - học sinh tích cực". Bản thân tôi là một giáo viên chủ nhiệm nhiều năm phần lớn tôi nhận thấy hầu như tất cả các em đều có điểm chung đó là kỹ năng giao tiếp còn nhiều hạn chế, chỉ có một số học sinh khá giỏi mạnh dạn tham gia còn học sinh nhút nhát thì thu mình ngại tham gia. Đặc biệt tính mạnh dạn ở học sinh vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn còn rất nhiều bất cập mà ta phải đề cập đến ví dụ như: các em không dám bộc lộ trước thầy cô, trước bạn bè, trước cha mẹ, đặc biệt trước người lạ. Xuất phát từ lý do đó tôi nhận thấy việc rèn kỹ năng tự tin, mạnh

dạn cho học sinh là một việc làm rất quan trọng. Nhà trường sẽ là môi trường tốt cho các em hình thành và tôi luyện kỹ năng đó để các em trở thành người tài xây dựng đất nước, có khả năng hội nhập cao, từng bước trở thành công dân toàn cầu. Đây cũng là một nhiệm vụ quan trọng đối với các thầy cô giáo, đặc biệt là các thầy cô giáo làm công tác chủ nhiệm lớp. Xác định tầm quan trọng đó tôi đã nghiên cứu thực hiện **“Biện pháp rèn tính mạnh dạn, tự tin cho học sinh lớp 2”**, mong muốn đem lại cho các em khả năng tự tin, mạnh dạn trong các hoạt động học tập và vui chơi. Để trang bị cho các em những kỹ năng cần thiết làm hành trang bước vào đời.

3. Biện pháp thực hiện:

Qua kinh nghiệm về công tác giảng dạy và đặc biệt là khảo sát thực tế tôi nhận thấy lớp tôi năm nay các em còn rụt rè, e ngại, không dám thể hiện mình trước mọi người. Ít chia sẻ với thầy cô, không dám nói ra những điều mình muốn nói vì lo sợ. Trong hoạt động không dám thể hiện khả năng của bản thân. Từ đó tôi quyết định rèn cho các em tính mạnh dạn, tự tin, cụ thể bằng các bước thực hiện sau:

Bước 1: Tạo mối quan hệ thân thiện với học sinh.

Để thêm gần gũi đồng thời tạo mối quan hệ thân thiện với các em, tôi đã cùng học và cùng chơi với các em. Sau khi tôi nhận sự phân công nhiệm vụ từ BGH nhà trường tôi sắp xếp nhiều thời gian cho học sinh được giới thiệu về bản thân, động viên khuyến khích các em chia sẻ với nhau về những sở thích, ước mơ tương lai cũng như mong muốn của tôi với các em thông qua việc thăm nắm tình hình lớp giờ truy bài hoặc qua tiết dạy. Đây là hoạt động giúp cô trò chúng tôi hiểu nhau, đồng thời tôi muốn tạo một môi trường học tập thân thiện nơi *“Trường học thật sự trở thành ngôi nhà thứ hai của các em, các thầy cô giáo là những người thân trong gia đình”*. Đây cũng là một điều kiện theo tôi là rất quan trọng để phát triển khả năng giao tiếp của học sinh. Với tôi *“Gần gũi và tạo mối quan hệ thân thiện với học sinh”* là biện pháp đầu tiên để tôi rèn kỹ năng cho học sinh mạnh dạn tự tin cho học sinh.

Bước 2: Áp dụng các phương pháp dạy học tích cực thông qua các hoạt động dạy và học để rèn tính mạnh dạn tự tin cho HS

Trong những năm gần đây ngành giáo dục luôn đẩy mạnh việc đổi mới phương pháp dạy học luôn lấy học sinh làm trung tâm. Đã phần nào thúc đẩy học sinh hoạt bát, dạn dĩ, thêm phần tự tin vào bản thân. Do đó, trong tiết học tôi luôn tạo một bầu không khí cởi mở thân thiện, cần tạo điều kiện cho HS được nói, được giao lưu, trình bày ý kiến trước nhóm, trước tập thể, động viên khuyến khích HS bày tỏ quan điểm cá nhân. Tôi thường tổ chức nhiều hình thức học tập dưới dạng trò chơi, đóng kịch, phỏng vấn v...v... tạo cho tiết học nhẹ nhàng thoải mái, tổ chức nhiều hình thức chơi mà học, học mà chơi đồng thời vận dụng thêm các hình thức trò chơi dân gian, trò chơi đội, các trò chơi trên truyền hình vào trong các tiết học.

Để các em phát huy được tính mạnh dạn, tự tin vào mỗi tuần trong tiết sinh hoạt lớp, tôi tổ chức cho các em lên báo cáo kết quả trong tuần học. Dưới sự hướng dẫn của GVCN tôi khuyến khích các em tự nhận xét lẫn nhau về thái độ khi thực hiện nhiệm vụ, qua đó các em sẽ mạnh dạn, tự tin khi nhận xét bạn và tự hoàn chỉnh mình thông qua lời nhận xét của các bạn trong lớp. Bên cạnh đó để các em bộc lộ hết ưu điểm của mình tôi thường tổ chức các trò chơi thi đua giữa cá nhân với cá nhân hoặc giữa các tổ. Các trò chơi đó có tác dụng thu hút tất cả học sinh vào hoạt động học tập, rèn luyện, từ đó học sinh sẽ rèn luyện được kỹ năng giao tiếp một cách tự tin, mạnh dạn thể hiện mình trước tập thể, các em nhút nhát cũng được lôi cuốn vào không khí vui tươi của tiết hoạt động tập thể.

Bước 3: Nêu gương và ghi nhận sự tiến bộ của học sinh trong ngày, trong tuần

Học sinh Tiểu học rất thích được khen trước bạn bè. Nhằm được điều này, tôi thường xuyên nêu gương và ghi nhận sự tiến bộ của học sinh trong ngày, trong tuần thông qua nhiều hình thức khác nhau. Trong các tiết học có những học sinh chưa mạnh dạn, tự tin, tôi luôn động viên, khuyến khích. Và tôi quan sát khích lệ và biểu dương các em kịp thời, khen ngợi những ưu điểm của các em nhiều hơn là phê bình khuyết điểm. Tôi luôn cố tìm ra những ưu điểm để khen ngợi động viên các em. Nhưng trong khi khen, cũng không quên chỉ ra những thiếu sót để các em khắc phục và ngày càng hoàn thiện hơn. Tôi luôn khuyến khích trẻ khám phá và tìm hiểu về những điều xung quanh liên quan đến bài học, nếu trẻ yêu thích hứng thú với cái gì đó thì giúp con có nhiều cơ hội trải nghiệm với cái

đó hơn. Khi giỏi và biết nhiều về một lĩnh vực nào đó, trẻ sẽ tự tin hơn và mạnh dạn hơn khi giao tiếp hoặc trong đám đông. Trong quá trình dạy trẻ, tôi luôn áp dụng mục tiêu 3 không: Không so sánh, không tỏ thất vọng, không la mắng khi trẻ thất bại. Chỉ có như vậy, trẻ mới tin tưởng và yêu quý bản thân hơn từ đó việc dạy trẻ mạnh dạn tự tin cũng sẽ dễ dàng hơn.

Để các em có tinh thần học tập tốt hơn tôi thường viết thư khen ngợi gửi tặng các em có kết quả học tập và rèn luyện tốt trong một tháng. Đây là một hình thức động viên về tinh thần rất có giá trị và hiệu quả. Các em sẽ nhanh nhẹn hơn, có đạo đức tốt hơn, mạnh dạn tự tin hơn trong cuộc sống. Để tránh trường hợp một em nhận được nhiều phần thưởng liên tục, tôi sẽ linh hoạt đưa ra các tiêu chí thi đua để tất cả các học sinh trong lớp đều có khả năng thực hiện tốt và ưu tiên cho những học sinh chậm tiến bộ trong học tập nhưng có nhiều tiến bộ trong quá trình rèn luyện.

Bước 4: Phối hợp với phụ huynh cùng rèn tính mạnh dạn, tự tin cho học sinh

Có không ít phụ huynh khi gửi con đến trường phó mặc trách nhiệm giáo dục học sinh cho nhà trường mà không nhớ rằng vai trò của cha mẹ là vô cùng quan trọng trong việc phối hợp với nhà trường giáo dục con vì “*Cha mẹ là những người thầy đầu tiên của các em*”. Cha mẹ cần đi cùng với con suốt quãng đường đời mà những năm tháng tuổi thơ sẽ tạo nên một nền tảng vững chắc cho học sinh khi trưởng thành. Nắm được phương pháp giáo dục của nhà trường, phụ huynh sẽ hiểu rõ những hoạt động của học sinh ở lớp và có thể tham gia đánh giá sự phát triển của học sinh. Mặt khác, phụ huynh cũng đánh giá được cách giáo dục của mình có phù hợp với nhà trường không. Gia đình và nhà trường cần là người bạn đồng hành cùng chí hướng thì việc giáo dục học sinh mới hiệu quả. Và quan trọng hơn là phụ huynh có điều kiện tiếp xúc với môi trường học tập sinh hoạt của học sinh, có điều kiện gần gũi với các cô giáo từ đó tạo sợi dây liên kết giữa nhà trường và gia đình, giúp các em được sống trong một môi trường giáo dục tốt, qua đó còn dạy cho các em bài học cần phải có mối quan hệ tích cực với những người xung quanh.

4. Kết quả đạt được

Sau khi thực hiện biện pháp, tôi nhận thấy lớp tôi học sinh có hứng thú hơn khi đến trường, đến lớp, luôn tự tin trong giao tiếp ứng xử với các bạn trong lớp. Biết chủ động, tự tin trong các tình huống học tập. Học sinh thể hiện được sự tự tin trong các cuộc thảo luận nhóm đó chính là thành quả cao nhất mà đề tài đã làm được. Sự tiến bộ đó thể hiện qua bảng sau:

Giai đoạn	HS tự tin trong giao tiếp ứng xử với các bạn trong lớp		HS chưa tự tin trong giao tiếp ứng xử với các bạn trong lớp	
	Số lượng	%	Số lượng	%
Đầu năm học	12/39	30,8	27/39	69,2
Giữa HKI	17/39	43,6	22/39	56,4
Cuối HKI	25/39	64,1	14/39	35,9

Bảng 1: Số liệu thống kê kết quả học sinh thể hiện mức độ tự tin, mạnh dạn của học sinh lớp 2A trường Tiểu học Kim Đồng.

Bảng số liệu cho thấy qua việc áp dụng các biện pháp trên thì các biểu hiện về sự mạnh dạn, tự tin của học sinh lớp 2A đều có chuyển biến rõ rệt ở từng giai đoạn. Đầu năm học tỉ lệ HS mạnh dạn, tự tin đạt 12/39 em chiếm 30,8%, sau 2 tháng học tập và rèn luyện tỉ lệ đã tăng lên 12,8%. Đồng thời tỉ lệ HS chưa mạnh dạn, tự tin cũng giảm dần từ 27 em xuống 22 em so với cả lớp. Thật đáng khích lệ khi tỉ lệ HS luôn tăng theo từng giai đoạn và đến cuối HKI việc tự tin, mạnh dạn của HS chiếm hơn 50% so với cả lớp.

Đồng thời, khi các em mạnh dạn, tự tin, thì kết quả rèn luyện của các em sẽ có sự tiến bộ rõ rệt thông qua 2 bảng sau:

Nội dung	Thời điểm	Mức độ					
		Tốt		Đạt		Cần cố gắng	
		SL (HS)	Tỉ lệ (%)	SL (HS)	Tỉ lệ (%)	SL (HS)	Tỉ lệ (%)

Năng lực (Hợp tác)	Giữa HKI	18	46,2	21	53,8		
	Cuối HKI	23	58,9	16	35,9		
Phẩm chất (Tự tin, trách nhiệm)	Giữa HKI	17	43,5	22	56,5		
	Cuối HKI	23	58,9	16	35,9		

Bảng 2: Bảng đánh giá về năng lực, phẩm chất của học sinh lớp 2A trường Tiểu học Kim Đồng

Nội dung	Thời điểm	Mức độ					
		Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		SL (HS)	Tỉ lệ (%)	SL (HS)	Tỉ lệ (%)	SL (HS)	Tỉ lệ (%)
Kiến thức – Kĩ năng	Giữa HKI	14	35,8	24	61,5	1	2,5
	Cuối HKI	20	51,2	18	48,8	0	

Bảng 3: Bảng đánh giá về kiến thức-kĩ năng của học sinh lớp 2A trường Tiểu học Kim Đồng.

Nhìn vào kết quả bảng 2 và 3, học sinh có tiến bộ rõ rệt, sự tiến bộ của học sinh về mặt năng lực ở mức độ tốt tăng từ 46,2% lên 58,9%, về mặt phẩm chất ở mức độ tốt tăng mạnh từ 43,5 % vượt lên tỉ lệ 58,9 %, đặc biệt ở mặt kiến thức – kĩ năng tỉ lệ học sinh chưa hoàn thành chiếm 2,5 % ở giữa HKI giảm mạnh xuống 0% ở giai đoạn cuối HKI.

5. Kiến nghị, đề xuất

Nhà trường nhất là lực lượng đoàn đội, cần tổ chức tốt hoạt động ngoại khoá bằng nhiều hình thức phong phú, từng bước tạo cảnh quan sư phạm nhằm thu hút học sinh, yêu mến thầy cô, bạn bè. Tạo môi trường giáo dục thân thiện, nhà trường, gia đình, xã hội cùng chăm lo sự nghiệp giáo dục.

Người viết báo cáo

